

Modul Pisanje i čitanje

Lekcija 5

Jezične igre i tratinčica slogova

Djeca su ljudska bića koja zaslužuju poštovanje, superiornija su od nas zbog svoje nevinosti i većih mogućnosti za svoju budućnost. - Maria Montessori

Uz Montessori brusna slova dijete se vrlo rano priprema za internalizaciju pisanja kroz razvoj pamćenja i snage ruke (muskulature, automatiziranih pokreta i vježbi).

Pripremne aktivnosti za pisanje i čitanje prije 3. godine

Aktivnost 1: Jezične igre

Materijal: predmeti iz okoline

Dob: 2,5+

Priprema aktivnosti

- Pripremite košaru s predmetima iz svakodnevnog života. Za mlađu djecu (1–3 godine) odaberite jednostavne i poznate predmete poput jabuke, limuna ili žlica. Starijoj djeci (3–6 godina) možete ponuditi i neobičnije predmete koji potiču znatiželju – na primjer, cjedilo za limun, stari mobitel, alat ili kuhinjski pribor.
- Predmete možete grupirati po temama (voće, povrće, kuhinjski pribor, odjeća, alati...) i staviti ih na policu u visini djeteta kako bi ih moglo samostalno dohvatiti i istraživati.

Upoznavanje predmeta

- Pozovite dijete i recite: „Danas ćemo zajedno upoznati jedan predmet.“ Zatim imenujte predmet, na primjer: „Ovo je limun.“ Stavite ga na stol i, ako je primjereno, pripremite i popratni materijal (nožić, daska za rezanje).
- Započnite opisom: „Ovo je limun. To je voće. Žute je boje, a ponekad ima i malo zelene.“ Pružite ga djetetu da ga dotakne, promotri, pomiriše. Ako ga možete otvoriti ili prerezati, učinite to polako i s interesom, govoreći: „Pogledajmo što se događa kada prerežem limun.“

Razgovor i istraživanje

- Zajedno komentirajte: kakvog je mirisa, koje dijelove koristimo, a koje ne, je li okus poseban. Potičite dijete da i samo imenuje što vidi, osjeti i primjećuje. Tako prirodno širimo vokabular i razvijamo analitičko promišljanje.
- Kako dijete raste, postupno uvodite i nove, manje poznate predmete te obogaćujte rječnik opisima boje, teksture, materijala i funkcije predmeta.

Igra sa zvukovima (nakon 4. godine)

- Na kraju aktivnosti možete dodati jednostavnu igru fonemske svijesti. Recite: „Vidim predmet koji počinje glasom č.“ Uzmite, na primjer, čašu i recite: „Čaša.“ Zatim potaknite dijete: „Luka, možeš li pronaći predmet koji počinje glasom s?“ ili „Ana, stavi u košaru voće koje počinje glasom k.“

Aktivnost služi za: proširenje vokabulara i usavršavanje analitičkih vještina.

Aktivnost 2: Igra istraživača

Materijal: [Montessori brusna slova](#)

Dob: 3,5/4+

- Pripremi košaru i kutiju brusnih slova. Odaberi jedno slovo i stavi ga u košaru.
- Recite djetetu: „Ovo je slovo L, glas mu je L.“ Zatim uputite dijete: „Idi pronadi sve predmete čija imena počinju ovim glasom i stavi ih u košaru. Kad završiš, vrati se.“
- Kada se dijete vrati, neka izvadi predmete, složi ih u niz, imenuje i zajedno provjerite počinju li njihova imena zadanim glasom. Pri tome jasno naglašavajte početni zvuk riječi.

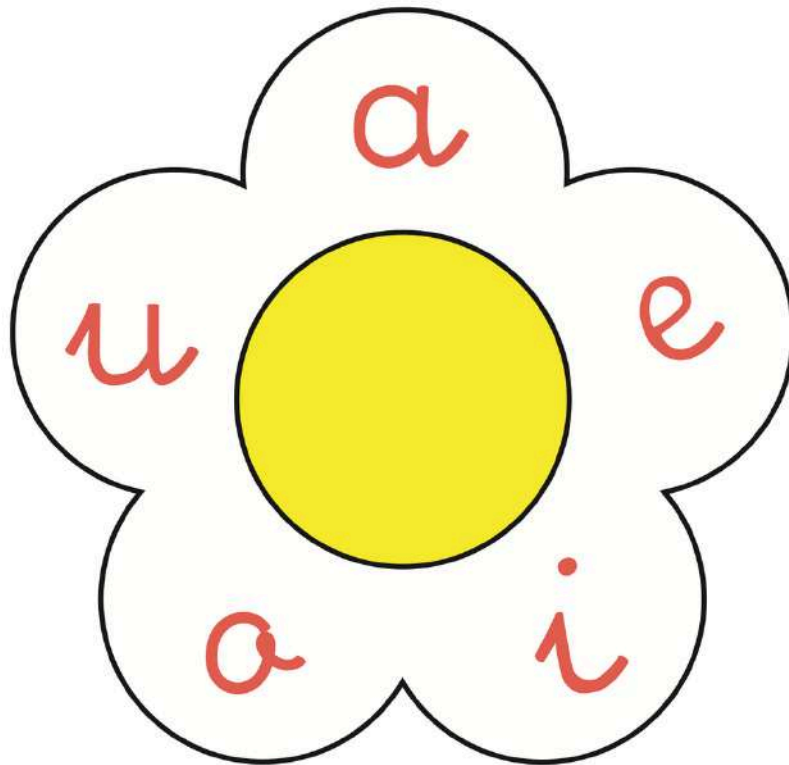
Varijante

Kada djeca počnu prepoznavati glasove predstavljene slovima, može ih se potaknuti da predmete polože na pod i napišu njihova imena slovima pokretne abecede.

Aktivnost služi za: uvođenje djeteta u dragocjeni zadatak razmišljanja o fonemskoj prirodi jezika, analizirajući različite zvučne dijelove (minimalne glasove) koji čine riječ i koji imaju semantičku (fonemsku) vrijednost jer se mogu zapisati.

Istodobno, rad na analizi uključuje motoričku aktivnost i traženje predmeta, što ima i praktičnu svrhu, osobito korisnu u ovoj fazi razvoja.

Pripremne aktivnosti za pisanje i čitanje od treće godine

Aktivnost 1: Tratinčica slogova

Materijal: pdf [Tratinčica slogova](#), slova pokretne abecede poput one od [Lesetemm](#) ili [Linit design](#). Mi koristimo pomičnu abecedu od Lesetemm jer je u kurzivu kojeg uvijek preferiramo.

Dob: 3,5/4+

Priprema tratinčice sa samoglasnicima

- Na svaku laticu drvene ili kartonske tratinčice stavite po jedan **crveni samoglasnik**, raspoređen u smjeru kazaljke na satu. Počnite s **[a] na vrhu (na poziciji 12 sati)**, a ostale samoglasnike ([e], [i], [o], [u]) nastavite redom. U središte cvijeta stavite obojeni krug koji će služiti kao **mjesto za suglasnike**.
- Pripremite košaru ili torbu sa svim slovima hrvatske abecede, idealno iz pokretne abecede. Uključite i nekoliko riječi koje sadrže jednostavne slogove, prilagođenih razini djeteta.

Poziv na aktivnost i demonstracija

- Donesite sve materijale na stol i pozovite dijete da vam se pridruži. Objasnite:
„Ovo je tratinčica. Na svakoj latici nalazi se jedan samoglasnik.“
Zajedno izgovorite svaki samoglasnik, redom, dok ga dodirom pokazujete – baš kao kod brusnih slova.
- Zatim odaberite jedan suglasnik iz košare, stavite ga u sredinu tratinčice i izgovorite ga – prvo imenujte slovo, zatim proizvedite njegov zvuk.

Sastavljanje slogova

- Prateći smjer pisanja (s lijeva na desno), kombinirajte suglasnik iz središta s pet samoglasnika na laticama. Na primjer, ako ste stavili **L**, izgovarajte redom:
LA – LE – LI – LO – LU
- Zamijenite suglasnik novim iz košare i ponovite postupak. Potaknite dijete da samo odabere slovo i izvede istu vježbu, oponašajući vašu demonstraciju.

Proširenje aktivnosti: prepoznavanje riječi

- Nakon što ste zajedno prošli više slogova, predložite igru prepoznavanja riječi. Na primjer, ako je u središtu **M**, izgovorite i naglasite riječi poput:
MAMA – METAR – MILIMETAR – MOTOR – MUNJA
- Možete pitati dijete:
„Znaš li još neku riječ koja počinje s MA?“ ili
„Što se još može čuti kad kažemo MU?“

Varijante

- Kada dijete ima jasno razumijevanje sastava slogova, mogu se stvarati diftonzi i kompleksniji slogovi.

Aktivnost služi za usmjeravanje pažnje na slog i tvorbu slogovnih glasova. Osim što poboljšava fonemske vještine, priprema dijete za čitanje i sastavljanje riječi pomoću pokretne abecede.